

Årsrapport over Stopliniens rådgivningsaktivitet i 2024

1. Indledning

Stopliniens er en telefonisk rådgivning om ryge- og nikotinstop, som henvender sig til alle i Danmark. Ud over at ringe til telefonnummeret 80313131, som er tilgængeligt 5 dage om ugen (fra mandag til torsdag kl. 10-20 og om fredagen kl. 10-16), kan borgere sende en sms til 1231 mhp. at blive ringet op af en af vores rådgivere inden for 1-5 hverdage.

1.1 Metodeafsnit og begrebsafklaring

Data i rapporten er hentet gennem QlikSense, som samler og viser data fra Stopliniens tidligere og nuværende samtaleregistreringssystemer (hhv. KMS og NIKOS). Tabellerne er eksporteret fra QlikSense til Excel, hvorefter tallene er bearbejdet, og diagrammerne er konstrueret.

Grundenheden i denne aktivitetsrapport er en rådgivningsydelse, som enten kan være mundtlig (telefonisk) eller skriftlig (mail-baseret), og som registreres i et selvstændigt "startskema" i Stopliniens registreringssystem NIKOS.

En rådgivningsydelse kan bestå af:

- En enkeltstående samtale, hvor der registreres en række ikke-personhenførbare oplysninger om borgerens baggrund og om den enkelte samtale.
- Et samtaleforløb, som typisk består af 5-8 samtaler over en periode på 1-2 måneder, og hvor borger afgiver en række personoplysninger mhp. at kunne gennemføre forløbet.

Dermed er det samlede antal registrerede rådgivningsydelser ikke udtryk for antallet af afholdte samtaler eller antallet af unikke borgere, som Stoplinien har talt med.

Første samtale i et samtaleforløb, hvor borger indgår en aftale med Stoplinien om at etablere et forløb på typisk 5-8 samtaler, hvor Stoplinien kontakter borgeren telefonisk på aftalte tidspunkter. Selvom et forløb består af flere samtaler, tæller det kun som én registreret samtale i denne aktivitetsrapport.

Siden 1. december 2022 har vi dokumenteret vores rådgivningsaktivitet i et nyt registreringssystem, som er udviklet og skræddersyet til Stoplinien, og som vi kalder NIKOS.

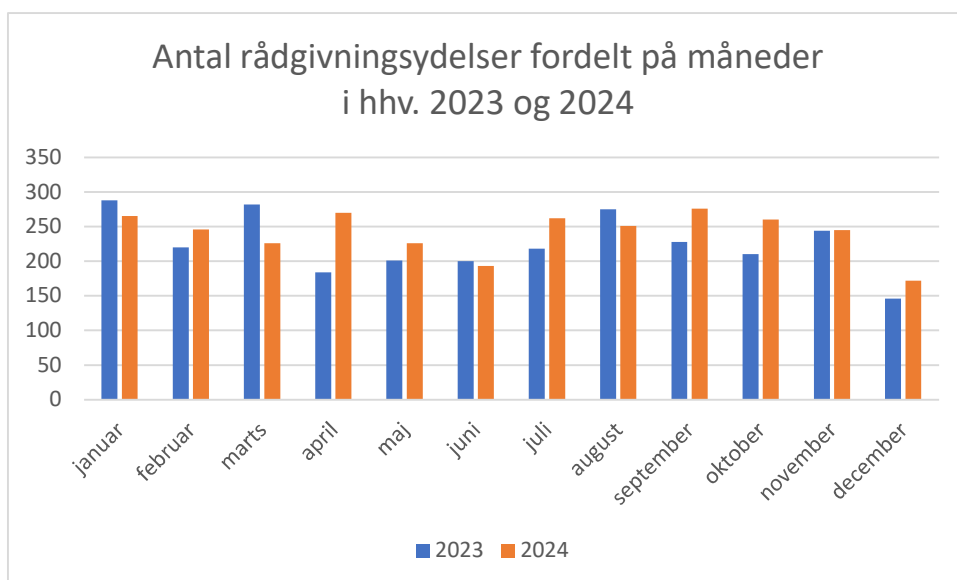
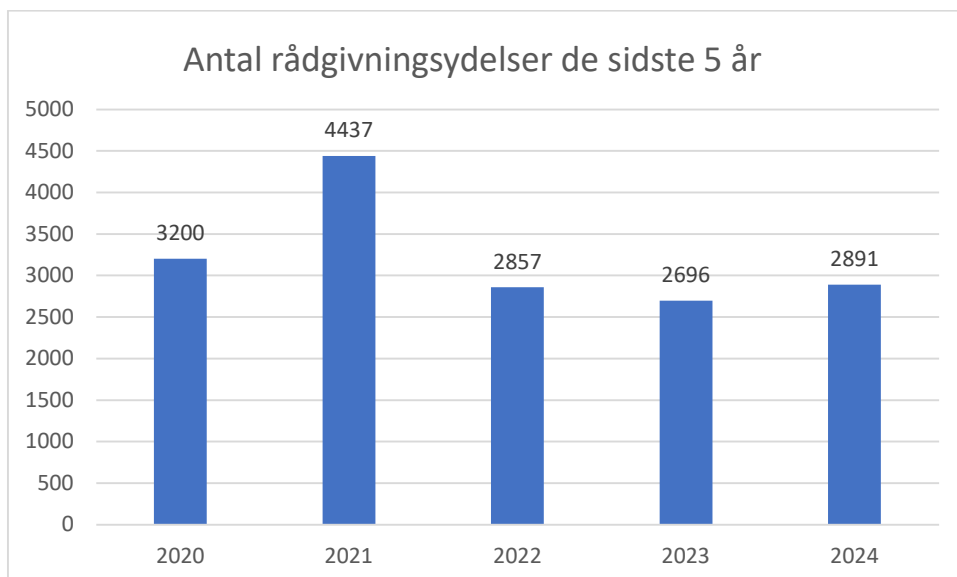
Ligesom sin forgænger KMS er systemet baseret på såkaldte startskemaer, som hver rådgivningsydelse registreres i. De fleste ydelser er enkeltstående samtaler, men der kan også være tale om samtaleforløb, som består af en første samtale, som registreres i et startskema, samt en række efterfølgende samtaler, som hver især registreres i et underskema. Dvs. at et samtaleforløb tæller som én rådgivningsydelse, men består typisk af 5 til 8 samtaler.

I det følgende har vi fokus på aktiviteten i 2024 og sammenligner med ét eller flere tidligere år, når det er muligt og meningsfuldt.

2. Det generelle aktivitetsniveau

2.1 Antal registrerede rådgivningsydelse

Det generelle aktivitetsniveau har været nogenlunde stabilt/svagt stigende de sidste 3 år. Kigger vil længere tilbage, noterer vi, at 2021 stikker ud med et meget højere antal samtaler, hvilket skyldes Stopliniens deltagelse i det store VBA-projekt, hvor borgere i flere regioner blev spurgt til deres rygevaner i forbindelse med COVID-testning og -vaccination, og i den forbindelse blev tilbudt at blive ringet op af Stoplinien.

2.2 Hvordan er samtalen kommet i stand?

Der er mange veje ind til Stoplinien:

- man kan ringe ind til vores hovednummer 80 31 31 31
- man kan sms'e "rygestop", "gravid", "snusfri", "nikotinfri" eller "break-up" til 1231
- man kan henvises via en anden aktør (fx en kommune)

- og endelig kan man lægge sit nummer og blive ringet op igen, hvis man ringer uden for åbningstiden eller hvis der er kø pga. travlhed.

Hvordan er samtalen kommet i stand? (alle)	2023	2024
Direkte opkald til 80 31 31 31	2182	2435
Henvisning fra fx kommune	96	134
CC (borger vil gerne ringes op)	146	77
SMS til 1231	73	99
Via opfølgingsopkald på Stopbasen	178	113
Via mail/webformular	5	11
Andet	3	22
Ubesvaret	13	0
Hovedtotal	2696	2891

2.3 Fordeling iht "borgerens fokus i samtalen"

Når borgere kontakter Stoplinien, kan det være meget forskelligt, hvor fokus i samtalen ligger. Vi prøver at inddelle borgerne i forskellige kategorier, når de kontakter os:

"Privatpersoner" er betegnelsen for dem, som ringer for at tale om sig selv og deres eget stop-projekt – enten for at få hjælp med at gå i gang med et nyt nikotinstop, eller for at få støtte i at fastholde deres igangværende stop.

"Pårørende" dækker over de borgere, der kontakter os for at tale om en pårørende, som de gerne vil hjælpe med at blive nikotinfri. Oftest drejer det sig om forældre, som har brug for støtte til at håndtere deres børns nikotinformbrug, men der kan også være tale om andre pårørende-relationer.

Derudover taler vi med "fagpersoner" (fx sagsbehandlere, sundhedsfaglige, stoprådgivere i kommunerne ol.), "skoleelever", som skriver skoleprojekt om nikotin, eller også kursusdeltagere, som ønsker at ændre eller framelde deres kursustilmelding i en kommune.

I denne rapport har vi særligt fokus på de såkaldte "privatpersoner", som er den eneste kategori, hvor vi opfordrer borgerne til at give os en række oplysninger om deres sociodemografiske profil og deres nikotinmæssige erfaring og baggrund. Det er disse oplysninger, som danner grundlag for de sociodemografiske data, som gennemgås senere i denne rapport.

Borgers egenskab/fokus	2023	2024
Privatperson (fokus på eget stop)	2367	2145
Pårørende	192	320
Fagperson	75	82
Informationssøgende		49
Kursusdeltager	8	231
Elev/stud (skoleprojekt)	41	43
Testperson	1	13
Andet	12	8
Hovedtotal	2696	2891

Det mest opsigtsvækkende i denne tabel er den store stigning i antallet af samtaler med pårørende, hvilket er udtryk for det stigende antal forældre, som er bekymrede over deres børns nikotinformbrug, som mange har svært ved at håndtere.

Det andet tal, som springer i øjnene, er antallet af kursusdeltagere, dvs. borgere, som er tilmeldt et kursus i kommunen og som kontakter os for at ændre deres tilmelding, da mange kommuner bruger Stopliniens telefonnummer som kontaktnummer, ikke mindst København.

2.3 Fordeling iht. samtaleformat

De fleste rådgivningsydelse på Stoplinien er enkeltstående samtaler eller e-mails. Begrebet "enkeltstående samtaler" dækker over alle typer af samtaler, som registreres anonymt og kun består af en enkelt samtale eller mail – uanset om der indgår stoprådgivning eller ej i ydelsen.

Men når en borger henvender sig for at drøfte sine muligheder for at få hjælp med at forberede et nikotinstop, kan vi hjælpe borgeren med at finde et nikotinstopkursus i borgerens bopælskommune, eller vi kan tilbyde et telefonisk samtaleforløb på Stoplinien, hvis borgeren enten:

- Er bosat i en af de 32 kommuner, som Stoplinien har en aftale med (= voksenforløb) eller
- Er under 26 år gammel (=ungeforløb) eller
- Er gravid eller pårørende til gravid (= gravidforløb).

Alle samtaleforløb består typisk af 5 til 8 samtaler over en periode på 1 til 2 måneder.

Det, som kendetegner 2024, er en tredobling af antallet af ungeforløb, da vi 1. januar 2024 åbnede op for, at alle unge i Danmark kunne få et gratis telefonisk samtaleforløb på Stoplinien, uanset bopælskommune. Til gengæld er antallet af gravidforløb faldet drastisk (- 40%) i samme periode.

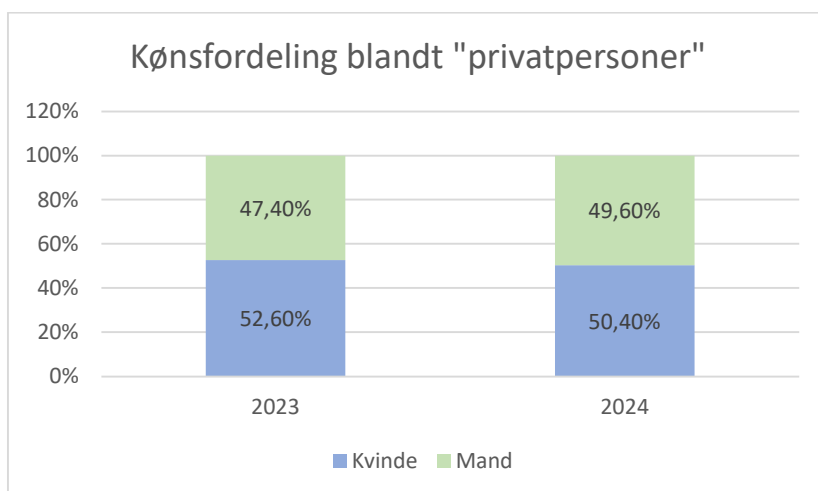
Forskellige slags samtaleformat	2023	2024
Enkeltstående samtaler	2257	2363
Opstartede voksenforløb (fra 26 år)	345	349
Opstartede ungeforløb (t.o.m. 25 år)	45	149
Opstartede gravidforløb	49	30
Hovedtotal	2696	2891

3. Borgernes sociodemografiske profil og nikotinformbrug

Denne del af rapporten fokuserer på "privatpersonerne", da vi ikke indsamler sociodemografiske data på de andre borgerkategorier, som vi taler med. Svarprocenten på disse spørgsmål er svingende, og derfor udelader vi ikke-besvarede data, når vi opstiller fordelingstabeller og -diagrammer.

3.1 Kønsfordeling

I 2024 er kønsfordelingen blandt privatpersoner nærmest udlignet, så vi stort set har talt med lige mange kvinder og mænd (og dermed gået væk fra den "traditionelle" overvægt af kvinder, som vi oplever tidligere år – lige bortset fra undtagelsesåret 2021).

3.2 Aldersfordeling

I 2024 noterer vi en markant stigning i rådgivningsaktiviteten med unge borgere, og derved udgør de unge en større andel af den totale aktivitet:

Aldersfordeling i kategorier	2023	2024
0-19 år	163 (7,6%)	189 (9,2%)
20-29 år	334 (15,5%)	345 (16,7%)
30-39 år	371 (17,3%)	356 (17,2%)
40-49 år	325 (15,1%)	295 (14,3%)
50-59 år	450 (20,9%)	360 (17,4%)
60-69 år	339 (15,8%)	334 (16,2%)
70+ år	168 (7,8%)	184 (8,9%)
I alt besvarede	2150 (100%)	2063 (100%)

Aldersfordeling i "unge kategorier"	2023	2024
0-14 år	18 (0,8%)	17 (0,8%)
15-17 år	96 (4,5%)	112 (5,4%)
18-25 år	216 (10,0%)	245 (11,9%)
26+ år	1820 (84,7%)	1690 (81,9%)
I alt besvarede	2150 (100%)	2063 (100%)

3.3 Uddannelsesniveau

For at kunne sammenligne uddannelsesniveaet blandt "de voksne" har vi udeladt alderskategorierne 0-19 og 19-29 år. Som vi kan se herunder, er fordelingerne i hhv. 2024 og 2023 fuldstændig ens.

Fordeling af uddannelsesniveau blandt 30+ årige	2023	2024
Grundskole/folkeskole	21%	21%
Gymnasial uddannelse	6%	6%
Erhvervsuddannelse	28%	28%
Kort videregående uddannelse (1-2 år)	12%	12%
Mellemlang videregående uddannelse (3-4 år)	23%	23%
Lang videregående uddannelse (5+ år)	10%	10%
Total	100%	100%

3.4 Beskæftigelse

Er borger i arbejde?	2023	2024
Ja, ansat eller selvstændig	41%	40%
Nej, arbejdsløs/kontanthjælp	8%	9%
Nej, førtidspensionist	18%	17%
Nej, folkepensionist/efterløn	16%	16%
Nej, under uddannelse	14%	15%
Nej, andet (fx langtidssygemeldt)	3%	3%
Total	100%	100%

3.5 Brug af nikotinprodukter blandt de rådsøgende

Gennem de seneste år har vi oplevet en voksende mangfoldighed i de nikotinprodukter, som borgerne bruger til hverdag og taler med os om. Fra primært at handle om cigaretter og rygestop, går vi mere og mere over til at tale om andre nikotinprodukter såsom især nikotinposer (ofte kaldt snus) og e-cigaretter (og især puff bars blandt de helt unge). Blandt unge ser vi derudover en vis tendens til, at flere bruger flere (= forskellige) nikotinprodukter afhængigt af situationen, fx snus dér, hvor der ikke må ryges eller vapes.

Nedenstående tabeller er baseret på tal, hvor man blandt ”privatpersoner” spørger til alder og anvendte nikotinprodukter, hvor der er mulighed for at indtaste flere nikotinprodukter, som man bruger nu eller ”indtil for nylig”. Derfor er den nederste række udtryk for antallet af svar (og ikke borgere), og %-kolonnen angiver for hvert produkt procenten af det totale antal svar.

Anvendte nikotinprodukter blandt privatpersoner uanset alder (flere svar mulige)*	Antal i 2023	% af antal svar i 2023	Antal i 2024	% af antal svar i 2024
Cigaretter	1651	80,9%	1596	74,9%
Snus/nikotinposer/tyggetobak	274	13,4%	374	17,6%
E-cigaretter/puffs/vapes	77	3,8%	112	5,3%
Pibe	16	1,9%	11	2,3%
Cigarillos/cerutter	3		5	
Cigarer	1		2	
Opvarmet tobak	2		9	
Vandpibe	2		2	
Andet	14		20	
I alt antal svar	2040		100%	

* NRT, som tidligere var med i oversigten, er fjernet pga. inkonsistent registrering.

Der noteres et væsentligt fald i andelen af de rådevægende, der bruger cigaretter (fra 81 til 75%), og omvendt en stigning fra 17 til 23%, når det handler om de nyere produkter snus og vapes. For at illustrere, at tendensen drives af de unge, ser vi nærmere på brugen af nikotinprodukter i forskellige aldersgrupper herunder:

Anvendte nikotinprodukter blandt privatpersoner i flere aldersgrupper

Hvilke nikotinprodukter borgere bruger, afhænger i høj grad af deres alder, og forskellen mellem unge og ældres brug ser ud til at blive mere markant (fra 2023 til 2024).

Som tidligere nævnt er der mulighed for at angive flere nikotinprodukter, som man bruger "nu" eller har brugt "indtil for nylig". Derfor er det totale antal i bunden af hver tabel udtryk for det totale antal svar og ikke antallet af borgere eller rådgivningsydere.

Blandt unge privatpersoner under 15 år (flere svar muligt)	Antal i 2023	% i 2023	Antal i 2024	% i 2024
E-cigaretter/puffs/vapes	6	23%	10	45%
Cigaretter	11	42%	7	32%
Snus/nikotinposer/tyggetobak	9	35%	5	23%
Andet	0	0%	0	1%
Totalt antal svar 0-14 år	26	100%	22	100%

Blandt 15 til 17-årige privatpersoner (flere svar muligt)	Antal i 2023	% i 2023	Antal i 2024	% i 2024
Snus/nikotinposer/tyggetobak	62	62%	80	63%
Cigaretter	30	30%	23	18%
E-cigaretter/puffs/vapes	6	6%	23	18%
Andet	2	2%	1	1%
Totalt antal svar 15-17 år	100	100%	127	100%

Blandt 18 til 25-årige privatpersoner (flere svar muligt)	Antal i 2023	% i 2023	Antal i 2024	% i 2024
Snus/nikotinposer/tyggetobak	113	52%	161	62%
Cigaretter	96	44%	83	32%
E-cigaretter/puffs/vapes	2	1%	15	6%
Andet	7	3%	0	0%
I alt besvarede 18- til 25 årige	218	100%	259	100%

Blandt privatpersoner over 25 år (flere svar muligt)	Antal i 2023	% i 2023	Antal i 2024	% i 2024
Cigaretter	1367	89%	1420	86%
Snus/nikotinposer/tyggetobak	87	6%	121	7%
E-cigaretter/puffs/vapes	56	4%	61	4%
Pibe	14	1%	10	1%
Andet	16	1%	32	2%
I alt besvarede over 25 år	1540	100%	1644	100%

Voksende "mix" af nikotinprodukter blandt de unge under 26 år

Én eller flere nikotinkilder blandt unge under 26 år	Antal i 2023	% i 2023	Antal i 2024	% i 2024
Forbrug af ét produkt	330	94,3%	322	89,0%
Forbrug af flere produkter	20	5,7%	40	11,0%
I alt besvarede unge under 26 år	350	100%	362	100%

Blandt de yngre generationer noterer vi en øget tendens til at bruge mere end ét nikotinprodukt, fx både snus og puff bars, eller både cigaretter og snus – afhængigt af situationen. Tallene er dog stadig for små til at kunne sige noget præcist om, hvilke nikotinprodukter der mixes hvordan, men det er en udvikling, vi vil holde øje med fremadrettet.

3.6 Cigaretforbruget blandt de privatpersoner, der bruger eller har brugt cigaretter indtil for nylig

Cigaretforbrug hos privatpers., som bruger eller har brugt cigaretter for nylig	Antal i 2023	% i 2023	Antal i 2024	% i 2024
30 eller flere dagligt	123	7%	126	8%
20-29 dagligt	395	24%	396	25%
15-19 dagligt	202	12%	178	11%
10-14 dagligt	281	17%	247	15%
1-9 dagligt	305	18%	286	18%
Ryger lejlighedsvis	28	2%	18	1%
Ryger ikke	178	11%	223	14%
Ubesvaret	140	8%	121	8%
Total antal samtaler med privatpersoner, der angiver at de bruger/har brugt cigaretter	1652	100%	1595	100%

4. Samtalen

I dette afsnit kigger vi nærmere på samtalerne: hvad der ligger bag borgernes henvendelse, hvad der sker i samtalen, og hvad der sker efter samtalen.

4.1 Årsag til henvendelsen

Hvad ligger til grund for borgerens henvendelse til Stoplinien? Her vises fordelingen blandt "privatpersonerne", som kontakter os for at tale om deres nuværende eller kommende nikotinstop-projekt:

Årsag til opkald blandt privatpersoner	Antal i 2023	% i 2023	Antal i 2024	% i 2024
Hjælp til forberedelse af reduktion/stop	1500	63%	1504	70%
Hjælp til fastholdelse af igangværende stop	485	20%	398	19%
Kursus til-/framelding	219	9%	111	5%
Informationssøgning	61	3%	49	2%
Andet	26	1%	20	1%
Ubesvaret	76	3%	63	3%
I alt	2367	100%	2145	100%

4.2 Kursustilmelding eller henvisning til bopælskommunen

Når vi taler med borgere, som ønsker at komme i gang med et nikotinstop, tilbyder vi at hjælpe dem med at tilmelde sig et nikotinstopforløb i deres hjemkommune, eller alternativt, når det er muligt, kan vi tilbyde et telefonisk samtaleforløb gennem Stoplinien. Borgere i 32 kommuner er omfattet af denne mulighed.

Tilmeldt kursus i /henvist til kommunen? (kun besvarede blandt privatpersoner)	Antal i 2023	% i 2023	Antal i 2024	% i 2024
Ja	477	22%	402	20%
Nej	1690	78%	1623	80%
Total besvarede	2167	100%	2025	100%

4.3 Opstart i samtaleforløb på Stoplinien

Her ser man nærmere på antallet af opstartede samtaleforløb på Stoplinien i forhold til det totale antal rådgivningsydelse med borger, som ønsker at forberede et nikotinstop.

Antal rådgivningsydelser, hvor borger ønsker at forberede et nikotinstop	2023	2024
Enkeltstående samtaler	1124	1060
Opstartede voksenforløb (fra 26 år)	304	322
Opstartede ungeforløb (t.o.m. 25 år)	37	137
Andel af opstartede samtaleforløb på Stoplinien i forhold til totalt antal samtaler med borgere, som ønsker at forberede et nikotinstop	23%	30%

Konkret betyder det, at procenten af rådgivningsydelser om forberedelse af nikotinstop, som fører til, at borgeren starter et samtaleforløb på Stoplinien, er steget fra 23% til 30%.

4.4 Har borger talt med Stoplinien tidligere?

3 ud af 4 borgere, der kontaktede os i 2024, gjorde det for første gang. Lidt flere end året før.

Tidligere talt med Stoplinien? (i procent af besvarede blandt privatpersoner)	2023	2024
Ja	32%	26%
Nej	68%	74%

4.5 Samtalens varighed

Varigheden af forskellige samtaleformater er ret stabil fra år til år, men det noteres, at første samtale i samtaleforløbene generelt er længere end enkeltstående samtaler.

Samtalens gennemsnitlige varighed i minutter blandt "privatpersoner"	2023	2024
Enkeltstående samtaler	18	18
Voksenforløb (første samtale)	23	24
Ungeforløb (første samtale)	26	27
Gravidforløb (første samtale)	28	31
Gennemsnit af alle samtaleformater	19	20

4.6 Gennemsnitligt antal samtaler i forskellige typer af samtaleforløb

Vi er blevet bedre til at fastholde borgerne i deres samtaleforløb – bl.a. ved at ringe dem op 2 ekstra gange, hvis opkaldet på det aftalte tidspunkt glipper. Men der er stadig rum til forbedring, og vi overvejer at indføre sms-påmindelse forud for aftalte samtaler.

Gennemsnitligt antal samtaler på 4+ minutter	2023	2024
Gravidforløb	2,0	3,1
Ungeforløb (t.o.m. 25 år)	2,6	3,0
Voksenforløb (fra 26 år)	3,2	3,6

4.7 Rygestopguide

Sendt rygestopguide? (privatpers.)	2023	2024
Ja (i procent af antal besvarede)	18%	18%

Der er stadig interesse for Sundhedsstyrelsens "Rygestopguide", som vi tilbyder til de relevante borgere, enten i papirform med post, eller i pdf-format via e-mail.

4.8 Anbefaling af e-kvit og/eller XHALE

Anbefalet e-kvit/xhale blandt privatpers?	2023	2024
Ja	33%	33%
Nej	67%	67%

Vi taler med mange borgere om muligheden for at få lidt støtte via ryge- og nikotinstop-appene, og vi ser frem til at hilse den nye udgave af e-kvit velkommen i løbet af foråret.

5. Konklusion

2024 har været et godt år for Stoplinien, hvor det er lykkedes os at vende den nedadgående tendens fra tidligere år, og antallet af registrerede samtaler steg med 200 siden året før.

Andre tendenser, der kan nævnes vedr. Stopliniens rådgivningsaktivitet i 2024:

- Antallet af opstartede ungeforløb med unge op til 25 år er mere end tredoblet.
- Antallet af pårørendesamtaler (primært med forældre til teenagere, der bruger nye nikotinprodukter) er steget med 67% siden sidste år.
- Stopliniens rådgivere er gået fra at være rygestoprådgivere til at være nikotinstoprådgivere, da andre nikotinkilder end cigaretter vinder større og større indpas i vores daglige samtaler – især (men ikke kun) blandt unge borgere.

Bilag: årets aktivitet fordelt på kvartaler i hhv. 2023 og 2024 (antal rådgivningsydelser pr. kvartal i 2023 og 2024):

År	2023					2024				
	Borgers fokus vs. kvartal	Kvartal 23-01	Kvartal 23-02	Kvartal 23-03	Kvartal 23-04	I alt 2023	Kvartal 24-01	Kvartal 24-02	Kvartal 24-03	Kvartal 24-04
Privatperson (fokus på sig selv)	691	531	641	504	2367	544	522	610	469	2145
Pårørende	61	33	56	42	192	79	67	93	81	320
Fagperson	21	13	20	21	75	21	26	17	18	82
Kursusdeltager				8	8	63	50	49	69	231
Informationssøgende					0	14	10	16	9	49
Elev/stud (skoleprojekt)	13	7	2	19	41	12	8	3	20	43
Andet	4	1	2	5	12	2	2	2	2	8
Testperson				1	1	2	4	4	3	13
Total	790	585	721	600	2696	737	689	794	671	2891